

Razlike med življenjem učenca in dijaka

Kakšna je razlika v ocenjevanju? Kakšen pa je sedaj odnos profesorjev do dijakov? Kako pa je z novim načinom podajanja snovi? Srečali se boste z vsemi temi novostmi in da bo lažje, vam podajamo nekaj napotkov.

Prehod iz osnovne na srednjo šolo bo prinesel nekaj novosti, ki jih boste na začetku šolskega leta takoj povzeli in se nanje prilagodili. Da se boste kar najlažje znašli v novem okolju, smo jih zbrali na eno mesto.

Fazaniranje

FAZAN je beseda, ki jo boste verjetno kar velikokrat slišali na začetku leta. **Dijake 1. letnika imenujemo fazani**, v prvih dneh pa na nekaterih šolah poteka že tradicionalen obred »fazaniranja«. Starejši dijaki vas bodo porisali po obrazu in udih, vas posuli z moko ali kakšno podobno snovjo, lahko vam bomo pripravili nenavadno pijačo iz jajc. Domišljija ima lahko veliko idej za pisan začetek leta.

Drugačen način dela pri pouku

Način dela v srednji šoli se razlikuje glede na delo v osnovni šoli. **Profesorji bodo razlagali snov, vi pa si boste zapisali** kar si boste hoteli. Ne bodo vam točno narekovali, kaj si morate zapisati, ampak si boste morali ustvariti svoje mnenje in zapiske. Snov bodo predavali hitreje in v tem času podali ogromno informacij, vi pa morate poskrbeti, da si pomembnejše zapišete. Sistem boste hitro osvojili, čeprav se morda za zdaj še nenavadno sliši.

Samostojno učenje

Doma boste morali **sami predelati snov v učbenikih**, saj vas bo profesor le usmeril. Učiti se bo treba iz svojih zapiskov (zato je nujno da si jih med poukom delate) in učbenikov, delovne zvezke pa boste uporabljali redkeje. Domače naloge so ponekod obvezne, vendar jih ni toliko, kot jih je bilo v osnovni šoli. Več je samostojnega dela, npr. referati, seminarske naloge ali delo v skupinah.

Učbeniški sklad

Redno in izredno vpisani dijaki si lahko **izposodijo učbenike** iz učbeniškega sklada. Ta deluje v okviru knjižnice. V sklad so vključeni učbeniki, ki so objavljeni v Katalogu učbenikov za srednje šole za tekoče šolsko leto. Pobrskajte za seznam gradiva, ki je na voljo, na spletnih straneh šole. Izberete lahko celoten komplet izbranih gradiv ali pa le posamezne učbenike. Izposojnina običajno znaša tretjino maloprodajne vrednosti učbenika in jo starši poravnajo po položnici. **Učbenike boste prejeli v prvem tednu pouka, ob koncu šolskega leta pa jih vrnete.** Če učenec učbenik poškoduje, izgubi, iztrga liste, ga popiše, ga je dolžan nadomestiti z novim, višina odškodnine pa se določa po pravilniku glede na starost in nabavno veno učbenika.

Nov sistem ocenjevanja

Na pridobivanje ocen profesorji ne bodo več opozarjali tako pogosto in ne bodo preveč strpni, v kolikor ne boste pripravljeni. Zato je **najbolje, da ste vedno pripravljeni.** Če boste na začetku dobivali slabše ocene od pričakovanih, se ne prestrašite. Dejstvo je, da ima večina dijakov na začetku slabšo povprečno oceno, kot jo je imel v osnovni šoli, kar pa je posledica novega in zahtevnejšega načina učenja.

Ocenjevanje v srednji šoli in potek pouka

Nekatere stvari pa ostajajo iste. Še vedno boste imeli ocene od 1 do 5, in te se bodo vpisovale **v redovalnico. Sem se vpisujejo tudi vaše posebnosti, kot na primer, če imaš kakšen poseben status.** Na govorilne ure bodo še vedno hodili vaši starši, lahko pa se jim pri tem pridružite. **Pouk poteka v dopoldanskih urah, ponekod tudi v popoldanskih.** Na šolah, kjer imajo pouk tudi popoldne, se izmenjuje teden z dopoldanskim in teden s popoldanskim poukom. Včasih boste imeli »blok ure«, ko boste isti predmet poslušali dve šolski uri zaporedoma.

Gora šolskih obveznosti

Profesorji bodo od vas zahtevali **stalno prisotnost pri pouku** (izjema so bolezenska in izredna stanja) in **sprotno opravljanje domačih nalog** oz. tekočih obveznosti. Pisanje nalog je izredno učinkovit način učenja, ki vodi do najvišjih ocen, zato se ga poslužujte. Pripravite se tudi na **pisanje seminarskih nalog**, ki so lahko samostojne narave ali pa skupinske. Večkrat bodo te naloge vključevale tudi predstavitev pred razredom, s tem boste krepili samozavest in veščino javnega nastopanja.

Odnos do profesorjev

Kar se odnosov tiče pa je tako: sprva, še posebej prvi dan, čutimo do profesorjev neko distanco in »strah« da so strogi ali resni, vendar je že po tednu dni znano da temu ni tako. **Tako kot na osnovni šoli so tudi na srednji šoli profesorji zelo različni.** Nekateri so zahtevni, resni, spet drugi prijazni, zabavni, pa tudi smešni. Nekateri vas bodo vikali, spet drugi ne. Na odnos profesor-dijak pa zelo vpliva število dijakov na šoli. Če npr. hodite na veliko šolo, kjer je veliko število učencev, potem si tudi profesorji ne zapomnijo vseh novih obrazov in temu primeren je odnos – bolj uraden. Na manjših šolah pa vlada bolj sproščen odnos, ki temelji na večjem poznavanju in sodelovanju.

Praktični pouk in praktično usposabljanje

V strokovnih programih je obvezen **praktični pouk**. Ta poteka na šoli, v delavnicah in učilnicah za praktični pouk, drugi del pa se izvede pri delodajalcih. Slednji se imenuje **praktično usposabljanje z delom (PUD)**, opravljati pa ga boste morali pri delodajalcu, v določenem obsegu lahko tudi na svoji šoli (npr. na šolskem posestvu, v medpodjetniškem izobraževalnem centru ipd.). Podjetje si lahko poiščete sami ali pa vam ga dodeli šola. Obseg je odvisen od programa, na katerega boste vpisani, na koncu pa boste morali podati poročilo. PUD je odlična priložnost, da svoje pridobljeno teoretično znanje vnovčite še v praksi.

Prvi zaslužek

Čeprav ne boste imeli ravno veliko časa za delo, ga lahko **opravljate med počitnicami**, predvsem poletnimi, ker so te daljše. Več preberite v vsebini o delu preko študentske napotnice in si že v srednji šoli pridobivajte neprecenljive delovne izkušnje, ki vam bodo pri nadaljnjem delu in izobraževanju še kako prav prišle.

Dijaško tutorstvo

Profesorici mentorici Nina Črešnjevec in Liljana Fajdiga z Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer, pojasnjujeta, da je tutorstvo **»organizirana prostovoljna oblika učne in medsebojne pomoči, ki jo nudijo dijaki višjega letnika dijakom prvega letnika** ali tudi ostalim.« Ni nujno, da je tutorstvo prisotno tudi na vaši bodoči šoli, saj je na srednjih šolah še v razvijanju. Vendar pa so glavni nameni tutorstva pomoč novincem, torej vam, bodočim dijakom, pri prehodu, pri načrtovanju in organizaciji učenja, namenjeno je boljšemu

povezovanju dijakov, razvijanju socialnih in komunikacijskih veščin, pri učnem tutorstvu pa tudi nudenje brezplačne učne pomoči in s tem zmanjšanje potreb po inštrukcijah.

Selitev v dijaški dom ali subvencioniran prevoz

Tisti, ki ne živite v bližini izbranega mesta svoje nove šole, boste imeli možnost življenja v dijaškem domu. **Dijaški dom si lahko predstavljate kot manjše naselje, v katerem boste okusili začetno samostojnost**, hkrati pa lahko imeli tudi svojo zasebnost. Tisti, ki v dijaški dom ne boste odšli, lahko podate vlogo za **subvencionirani prevoz**, več o tem lahko preberete v naslednjih uporabnih vsebinah priročnika.

[Preberi več o subvencioniranem prevozu – TUKAJ >>](#)

[Preberi več o življenju v dijaškem domu – TUKAJ >>](#)

Možnosti različnih dijaških statusov

Uradni statusi, ki jih lahko pridobite so:

- status **dijaka, ki se vzporedno izobražuje** = tisti, ki se izobražujete na več programih, npr. ste vpisani še na glasbeno, plesno šolo ipd.;
- status **dijaka perspektivnega športnika** = tisti, ki ste registrirani pri nacionalni panožni športni zvezi in tekmujete v uradnih tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih športnih zvez;
- status **dijaka vrhunskega športnika** = tisti, ki dosegate vrhunske športne dosežke mednarodne vrednosti;
- status **dijaka tekmovalca** = tisti, ki se pripravljate na mednarodna tekmovanja v znanju ali na druge mednarodne izobraževalne ali kulturne prireditve ter izmenjave.

[V videu si oglej več o dijaških statusih – TUKAJ >>](#)

Poleg teh, lahko vsaka šola določi še svoje, kot so npr. status kulturnika, raziskovalca, vozača, aktivnega dijaka itd. Za pridobitev statusa morate predložiti **ustrezna dokazila** (kaj natančno, se pozanimajte na svoji šoli), **rok za oddajo vloge in dokazil pa je po navadi konec septembra** (datum preverite na šoli).

Na voljo imate tudi dijaške ugodnosti

Status dijaka vam bo prinesel **dijaško izkaznico**, ki vam bo omogočila nabor popustov pri številnih storitvah, ugodnejše obiskovanje kulturnih dogodkov (muzeji, kino in gledališke predstave) ter športnih aktivnosti.